

Hämeenlinnan alakouluja koskevan palveluverkkoselvityksen periaatteet ja tavoitteet

98 § Päätös

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päätti hyväksyä liitteenä olevan alakouluja (vuosiluokat 1-6) koskevan palveluverkkoselvityksen periaatteet ja tavoitteet. Palveluverkkoselvityksessä kiinnitetään huomiota lapsivaikutusten arviointiin. Selvityksen etenemisestä raportoidaan säännöllisesti sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle, seuraavan kerran lautakunnan joulukuun kokouksessa.

Päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä liitteenä olevan alakouluja (vuosiluokat 1-6) koskevan palveluverkkoselvityksen periaatteet ja tavoitteet. Selvityksen etenemisestä raportoidaan säännöllisesti sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle, seuraavan kerran lautakunnan joulukuun kokouksessa.

Esittelijä

sivistys- ja hyvinvointijohtaja Päivi Raukko

Kokouskäsitely

Lautakunta hyväksyi yksimielisesti seuraavat muutokset liitteeseen:

Kappale "Hyvinvoivien ihmisten yhteisöllinen kaupunki" siirretään ensimmäiseksi kappaleeksi.

Kappaleen Hyvinvoivien ihmisten yhteisöllinen kaupunki teksti "Palveluverkon suunnittelussa huomioidaan lasten ja nuorten kasvavat tuen tarpeet." muutetaan muotoon "Palveluverkon suunnittelussa huomioidaan lasten ja nuorten tuen tarpeet, tilat ja tarvittavat resurssit."

Kappaleen Hyvinvoivien ihmisten yhteisöllinen kaupunki teksti "Palveluverkon suunnittelussa huomioidaan koulujen monimuotoisuus." muutetaan muotoon "Palveluverkon suunnittelussa huomioidaan yhteisöllisyys ja koulujen monimuotoisuus."

Kappaleen Hyvinvoivien ihmisten yhteisöllinen kaupunki loppuun lisätään teksti "Koulu yhteisöt osallistetaan palveluverkkoselvityksen laatimiseen."

Kappaleen Taloudellisesti ja ekologisesti kestävä kaupunki teksti "Palveluverkon suunnittelu perustuu tietoon ikäluokkien pienentymisestä." muutetaan muotoon "Palveluverkon suunnittelu perustuu ajantasaiseen tietoon ikäluokkien alueellisesta kehityksestä."

Kappaleen Taloudellisesti ja ekologisesti kestävä kaupunki teksti "Palveluverkko suunnitellaan ennakoidun oppilasmäärän mukaan alueittain." muutetaan muotoon "Palveluverkko suunnitellaan ennakoidun oppilasmäärän mukaan alueittain huomioiden usean vuosiluokan aikajänne."

Lisättiin liitteen loppuun lause "Tavoitteena on varmistaa lasten oikeudet yhdenvertaiseen perusopetukseen sekä tukea lasten oppimista, tervettä kasvua, hyvinvointia, leikkiä ja vapaa-aikaa."

Merkittiin, että Leena Ruuskasen varajäsen Marjukka Lamminpää poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 20.04.

Merkittiin, että kaupunginhallituksen edustaja Timo Viitanen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 20.21.

Valmistelija/lisätiedot opetustoimenjohtaja Mika Mäkelä, p. 040 530 0791
sivistys- ja hyvinvointijohtaja Päivi Raukko, p. 050 599 6410

Selostus Hämeenlinnassa tehtiin laaja palveluverkkoselvitys ja -päätös 2018. Tämän päätöksen pohjalta käynnistettiin mittava investointiohjelma, joka on edennyt pääsääntöisesti suunnitelman mukaisesti.

Lisäksi vuonna 2020 laadittiin kantakaupungin keskustan alakouluverkkoselvitys, jonka perusteella tehtiin päätös koskien Myllymäen koulun peruskorjausta ja uudisrakentamista. Päätöksen mukaan Myllymäessä luovutaan Tapola-rakennuksesta. Seminaarin osalta samassa yhteydessä tehtiin periaatepäätös tilojen peruskorjaamisesta Seminaarin kampuksella ja H-rakennuksesta luopumisesta. Investoinnit toteuttaa Suomen Yliopistokiinteistöt Oy.

Vuodesta 2018 lähtien syntyvyys on ollut merkittävästi alhaisempaa aikaisempiin vuosiin nähden. Vuonna 2021 konsulttitoimisto MDI:n Hämeenlinnalle laatimassa väestöennusteessa todetaan seuraavasti: "2010-luvun syntyvyyden laskun seurauksena 7-12-vuotiaiden määrä laskee voimakkaasti 2020-luvun aikana. Vuosien 2020-2027 aikana, jolloin kaikki jo syntyneet ikäkohortit siirtyvät 7-12-vuotiaiden ikäryhmään, ikäryhmä supistuu 710 - 800 henkilöllä (hieman vajaa 20 prosentilla). Jos syntyvyys pysyy nykytasolla 2020-luvun alussa, ikäryhmän supistuminen jatkuu 2030-luvun alkuun asti."

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päätti 21.9.2021 vuoden 2022 talousarvion yhteydessä käynnistää alakouluja koskevan palveluverkkoselvityksen (21.9.2021 § 96) niin, että ensimmäisessä vaiheessa laaditaan alakouluja (vuosiluokat 1-6) koskevan palveluverkkoselvityksen periaatteet ja tavoitteet virkamiesten, lautakunnan ja kouluyhteisöjen kanssa yhteistyössä.

Alakouluja koskevan palveluverkkoselvityksen valmistelu on alkanut opetustoimenjohtajan vetämässä työryhmässä, jossa ovat edustettuina myös tietojohdamisen palvelut, tilapalvelut, kaavoitus ja varhaiskasvatus. Työryhmä

kokoaa parhaillaan aineistoa mm. asumisen kasvusuunnista, kiinteistöjen kunnosta ja päivitettyä tietoa lasten määrien kehittymisestä alueellisesti. Selvityksen laatimisessa huomioidaan viestintä ja osallisuuden toteutuminen. Avoimuus ja osallisuus ovat tärkeitä tehtäessä kouluverkkoselvitystä, koska asia koskettaa monia ja sillä on merkitystä myös kaupungin kokonaiskehityksen näkökulmasta. Selvityksen etenemisestä raportoidaan säännöllisesti sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle. Tavoitteena on, että alakouluverkosta tehdään päätös kaupunginvaltuustossa vuoden 2023 aikana.

Selvityksen laatimista ohjaa myös kaupunginhallituksen 27.6.2022 § 296 päättämä talouden tasapainottamistyön viitekehityksen vuosille 2022-2027. Kaupunginhallitus päätöksessä oli linjaavia asioita palveluverkkoon liittyen:

- Palveluverkko sopeutetaan kysynnän mukaan. Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alainen palveluverkko suunnitellaan lasten ja nuorten määrän alueellisen ennusteen mukaisesti vastaamaan kunkin alueen tarpeisiin. Oppilasmäärän laskiessa ollaan valmiita luopumaan kouluista.
- Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alaista palveluverkkoa suunnitellaan kokonaisuutena niin, että eri palveluja voi toimia samassa kiinteistössä, tavoitteena yhteiset tilat ja tehokas tilojen käyttö.
- Alakouluja ja yhtenäiskoulujen alaluokkia koskeva palveluverkkoselvitys toteutetaan vuosien 2022-2023 aikana tavoitteena sopeuttaa palveluverkkoa oppilasmäärän mukaiseksi. Selvityksessä huomioidaan mm. ikäluokkien pieneneminen, kouluverkon merkitys alueen houkuttelevuudelle asuinalueena sekä lasten ja nuorten tuen tarpeiden kasvu.

Palveluverkkoselvityksen periaatteita ja tavoitteita valmistellessa on osallistettu ja pyydetty kommentteja valmisteltavaan asiaan oppilaskunnilta, NUVA:lta, koulujen vanhempainyhdistyksiltä, seudulliselta vanhempainyhdistykseltä ja koulujen henkilökunnilta.

Liitteet

Lausunnot ja kommentit alakouluja koskevan palveluverkkoselvityksen periaatteisiin ja tavoitteisiin

Alakouluja (vuosiluokat 1-6) koskevan palveluverkkoselvityksen periaatteet ja tavoitteet, pk

Tiedoksi

Hämeenlinnan perusopetuksen koulut/vanhempainyhdistykset

Seudullinen vanhempainyhdistys

Hämeenlinnan perusopetuksen koulut/henkilökunta

Hämeenlinnan perusopetuksen koulut/oppilaskunnat

Nuorisovaltuusto

Kaupunkirakenteen toimiala

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto / Kuntalaki

Lausunnot ja kommentit alakouluja koskevan palveluverkkoselvityksen periaatteisiin ja tavoitteisiin

Alvettulan koulun henkilöstön kommentit:

Käsitelty henkilökunnan viikkopalaverissa perjantaina 30.9.2022

”Palveluverkon suunnittelussa huomioidaan ikäluokkien muutos.”

Näin on varmasti tehtävä huomioiden kuitenkin se, että Hauhon alueella tilastot syntyneiden valossa ovat poikkeuksetta olleet synkemmät kuin toteumat.

”Oppilasmäärän laskiessa ollaan valmiita yhdistämään palveluja kouluille tai luopumaan kiinteistöistä koulutarkoituksessa.”

”Palveluverkolla tuetaan kaupungin elinvoiman edistämistä ja väestönkasvua.”

Palveluiden yhdistäminen ja sopeuttaminen tilapäisesti on vastuullista toisin kuin toimintojen välitön alasajo. Toimintojen uudelleenkäynnistäminen tarpeen vaatiessa on hyvin epätodennäköistä, lähes mahdotonta, jos kiinteistöistä on luovuttu.

Koulujen minimi oppilasmääräraajat, kuten vaikkapa ympäryskunnissa Janakkalassa ja Hattulassa, antavat koulu yhteisöille rauhan ja alueen asukkaille aikaa sopeutua tulevaan. Alueelle muuttava tai muuttoa harkitseva voi luottaa palveluiden saatavuuteen, kun pelisäännöt ovat selvät ja ennakoitavissa.

Pienten kodinomaisten maaseutukoulujen olemassaolo tarjoaa erilaisen vaihtoehdon perheille sijoittua asumaan myös pitäjiin, mikä osaltaan on edistämässä kylien elinvoimaa ja väestönkasvua.

”Palveluverkon suunnittelussa huomioidaan lasten ja nuorten tuen tarpeiden kasvu.”

Tuen tarpeiden jatkuvasti kasvaessa pienemmät opetusryhmät pystyvät vastaamaan hyvin oppilaiden yksilölliseen huomioimiseen oppilashuollon palveluiden tavoittaessa myös pienet yksiköt. Tämä käy ilmi myös viimeisestä asiakastytyväisyyskyselystä, jossa koulumme tulokset olivat keskimääräistä paremmat.

”Suunnittelussa kiinnitetään huomiota energiataloudellisuuteen ja kestäväan kehitykseen, rakentamis-, peruskorjaus-, purku-, ja käyttökustannuksiin sekä huomioidaan tonttien jatkojalostamismahdollisuudet.”

Koulutalomme rakennuskustannukset on kuitattu jo 130 vuotta sitten, kun vankka koulutalo on talkoilla rakennettu. Sittemmin Alvettulan koululla on panostettu energiatehokkuuteen siirtymällä lämmitysjärjestelmän etäohjaukseen vuorokauden aikojen ja käyttöasteen perusteella.

Koulurakennus on teknisen isännöitsijänkin mukaan ikäänsä nähden hyväkuntoinen ja sisäilmaltaan puhdas. Asiasta on huolehdittu säännöllisin remontein niin sisä- kuin ulkopuolellakin. Koulutalo vaatii tällä hetkellä lähinnä normaalia ylläpitoa. Viime vuosien toteutettuja kunnostustoimenpiteitä ovat:

- Lämmitysjärjestelmän uusiminen ja etäohjaus
- Palohälytys- ja varavirtajärjestelmän asentaminen
- Vesipisteiden uusiminen luokissa
- Lattiapintojen uusiminen ja asbestipurku lähes koko talossa
- Ulkomaalauksen suorittaminen vesikatot mukaan lukien, myös piharakennuksessa
- Valokuituyhteyden ja langattoman verkon rakentaminen
- Pihavalaistuksen parantaminen
- Piha-alueen kohentaminen lähiliikuntapaikkana ylläpitäjän kustannuksella ja erilaisin hankerahoin (Uusi kaukalo ja lämmitetty luistinkoppi syksy 2022, frisbeegolfrata, ulkokoriskenttä, toiveleikkivälineet jne.)

”Palveluverkossa huomioidaan lapsen ja nuoren polku esiopetuksen kautta perusopetuksen päättämiseen asti sekä siihen kuuluvat siirtymävaiheet.”

Alvettulan päiväkoti on kärsinyt tilanahtaudesta. Koulutaloon olisi sijoitettavissa viskari- ja eskaritoimintaa, kunhan henkilöstöresurssi seuraa mukana. Erityisesti pihalla oleva kota on mahdollistanut ns. luontoeskaritoiminnan ennenkin. Joustaminen eskariryhmän aloituskoossa lisäisi ekologisuutta ja toisi varmasti säästöjä mm. kuljetuskustannusten kirkonkylälle jäädessä osin pois. Kyseinen järjestely tukisi myös ehjän koulupolun syntymistä.

Yläkouluun siirtymisessä Hauhon alueella on vahvat nivelvaiheen siirtymisen ja ryhmäytymisen perinteet niin Alvettulan kuin Eteläistenkin suunnasta.

”Koulujen tulisi olla saavutettavissa myös kävellen ja pyöräillen, lisäksi liikenneratkaisujen ja joukkoliikenneyhteyksien tulisi olla toimivia. Koulumatkan tulee olla kohtuullinen.”

Tämän tavoitteen toteutumista puoltaa yksiselitteisen vahvasti alakoulupalveluiden säilyttäminen Alvettulassa. Olemme pienten lasten koulu lähempänä kotia!

”Palveluverkko turvaa lasten ja nuorten sivistykselliset oikeudet.”

Alvettulan koulu tarjoaa oppimistuloksien ja asiakastyytyväisyyskyselyn valossa laadukasta opetusta.

”Selvitys perustuu tietoon mm. ikäluokkien pienenemisestä, kaavoituksesta jne.”

Alvettulan koulu sijaitsee kaava-alueella, jolta löytyy myös valmiina kunnallistekniikka.

”Palveluverkkoselvityksen valmistelun periaatteet ja tavoitteet laaditaan virkamiesten, lautakunnan ja kouluyhteisöjen kanssa yhteistyössä.”

Olemme iloisia, että kouluyhteisö ja paikalliset osallistetaan viimein aidosti palveluverkkosuunnitteluun. Vain tällöin on löydettävissä pitkäjänteinen ja alueen elinvoiman takaava ratkaisu, johon paikalliset voivat sitoutua. Yhteistä keskustelua ja paikallisten osallistamista on päätöksessään edellyttänyt jo edellinen kaupunginvaltuusto.

Hauhon yhtenäiskoulun henkilöstön kommentit:

Kommentit palveluverkkoselvityksestä

Kommentteja opettajilta

- Selkeä esitys puuttuu (esimerkiksi mitä ovat Hauhon alueen oppilasmäärät & -ennusteet)
- Erityisopetuksen ja pienryhmien huomioiminen alueellisesti
→ mahdollisesti pienryhmät Hauhon Yhtenäiskoululle. Nyt tilanne, että Eteläisissä ja Hauholla pienryhmät, kummassakin 6-luokan oppilaita. Tämä vaikuttaa myös siihen, että Alvettulasta oppilas saatetaan siirtää ensin pienryhmään Eteläisiin ja jossain kohtaa myöhemmin (viimeistään yläkouluikässä) Hauhon Yhtenäiskouluun.

Kommentteja palveluverkosta

Erityisen tuen ja tehostetun tuen järjestäminen koko Hauhon alueella

Lukuvuosi 2022-2023

- 1.-6. luokkalaisten pienryhmä Eteläisissä (oppilaita on Hauhon kylältä, Alvettulasta ja Eteläisistä).
- 6.-8. luokkalaisten pienryhmä Hauhon yhtenäiskoulussa (oppilaita em. paikoista).
- Laaja-alaista erityisopetusta on yhtenä päivänä viikossa Alvettulassa ja yhtenä päivänä viikossa Eteläisissä. Laaja-alaista erityisopetusta on kolmena päivänä viikossa luokka-asteilla 1-6 Hauhon yhtenäiskoulussa ja neljänä päivänä viikossa luokka-asteilla 7-9.
- Hauhon alueella on kaksi laaja-alaista erityisopettajaa, tuen rakennetta voidaan miettiä kokonaan uudelleen

Jatkossa otettava huomioon:

- Pienryhmien luontevin sijoituspaikka on Hauhon yhtenäiskoulu, koska kaikki Hauholla asuvat oppilaat tulevat viimeistään yläkouluun Hauholle.
- Koulukyydit kulkevat jo koululle Eteläisistä ja Alvettulasta.
- Tällä hetkellä Eteläisissä on isot yhdysluokat, on haaste integroida oppilaita isoihin ryhmiin, Hauhon yhtenäiskoulu on yksisarjainen, pienet luokat. Tällä hetkellä oppilaita on Hauhon yhtenäiskoulun alaluokilla 9-19 henkeä.
- Tällä hetkellä kummassakin erityisopetuksen pienryhmässä on kuudesluokkalaisia, on hankalaa järjestellä opetusta ja tehdä yhteistyötä, kun ryhmät ovat eri kouluissa.
- Mikä on nykyisten pienryhmien tulevaisuus? Miten saadaan päteviä erityisluokanopettajia, jos tehtävät ovat vain määräaikaaisesti auki, kun nyt pysyviin paikkoihin on haasteellista saada päteviä opettajia.
- Oppilashuollon työntekijöiden vaihtuvuus on suuri, koska he kiertävät usealla koululla. Loogisinta olisi perheiden kannalta, että terveydenhoitaja ja koulupsykologi olisi sama koko alueella. Tällä hetkellä täällä työskentelee neljä eri terveydenhoitajaa. Eteläisissä ja Alvettulassa terveydenhoitaja on hyvin harvoin paikalla, samoin muut oppilashuollon työntekijät, koska koulut ovat pieniä yksikköjä.
- Hauhon yhtenäiskoululla on eniten käytettävissä oppilashuollon palveluita.

Hämeenlinnan seudun vanhempainyhdistyksen kommentit:

KOULUVERKKOSELVITYS KOMMENTIT HÄMEENLINNAN SEUDUN VANHEMPAINYHDISTYS RY

- **HSVY vaatii, että jatkuva palveluverkkoselvitysten tekeminen loppuu kaupungissa. Niitä on nyt tehty vuonna 2018 sekä 2020. Seuraava sitten vasta 2030-luvulla, niinhän? Tämä vie aikaa ja verorahoja, ja nekin rahat voitaisiin käyttää vaikka koulurakennusten kunnostamiseen. Jatkuvat selvitykset antavat todella poukkoilevan kuvan kaupungin toiminnasta ja päätöksenteosta.**
- "Koulumatkan tulee olla kohtuullinen"- mitä tämä tarkoittaa? Pitäjissä asuvalle kohtuullinen on jotain ihan muuta kuin kantakaupungin alueella asuvalle. Tulisiko koulumatkaan käytettävä aika/kilometrit määritellä tarkemmin?
- Tuettujen oppilaiden määrä on Hämeenlinnassa jo n.20% ja kasvaa. Tämä trendi on otettava huomioon palveluverkkoselvitystä tehtäessä ja erityisesti koulurakennuksista luopumista mietittäessä. Olisiko pienempiä, ehkä lakkautettavia, kouluja mahdollista käyttää tuettujen oppilaiden opettamiseen? Rauhallisempi oppimisympäristö olisi varmasti kaikin puolin oppimista edistävä. Tähän asiaan kaivataan out of the box-ajattelua, ettei vain päätetä lopettaa pienempi yksiköitä vaan mietitään miten niitä voidaan hyödyntää.
- Pienryhmien tarve kasvaa, tämä myös huomioitava
- Moninaisuus on hyvä asia, Hämeenlinnassa tarvitaan sekä pieniä että suuria kouluja.
- Koulujen moninaisuus on tärkeä tekijä myös houkutellessa uusia asukkaita Hämeenlinnaan. Tällekkin on laskettava arvo, ja paljonko uudet perheet tuovat verotuloja yms. kaupunkiin
- Voisiko Hämeenlinna olla kaupunki, joka ei vastoin nykyistä kyläkoulujen lakkautus-buumia, lakkautakaan pieniä koulujaan? Pitäjissä merkitys laajempi kuin ainoastaan koulu/ei koulua... Pitkien matkojen vaikutukset kertautuvat myös esim.harrastustoiminnassa ja alueen houkuttelevuudessa
- Koulumatkan, saattoliikenteen ja piha-alueiden turvallisuuteen kiinnitettävä huomiota.
- Laskelmissa tulisi ottaa huomioon esiopetuksen mahdollinen siirtyminen 2-vuotiseksi.
- Periaatteissa korostetaan palvelujen keskittämistä ja tämä lisää huolta pienten koulujen puolesta.
- Hyvinvointikäsité ilman kontekstia luo mielikuvan sosiaalipuolen palveluista vaikka hyvinvointiin kuuluu monipuolisesti myös esimerkiksi viihtyisyys, koulumatka ja yhteisöllisyys.
- Oppimisen polkua varhaiskasvatuksesta yläkouluun korostetaan vaikka pienempi ja idyllisempi ympäristö tukisi paremmin varhaiskasvatus- ja alakouluikäisten lasten hyvinvointia.
- Viihtyisyyden lisäksi inhimillisyys ja idyllisyys lisäävät vetovoimaa.
- Moninaisuus koulujen koossa tukee erilaisia oppijoita ja perheitä.
- Vaikka lapsimäärä laskee, tuen tarve kasvaa. Hyvinvointia lisäävä tekijä on myös pienet ryhmäkoot, jolloin suurempia tukitoimia ei kaikissa tapauksissa edes tarvita.

Konnarin koulun henkilöstön kommentit:

Ohessa koottuna kolmen eri opettajatiimin kirjaamat asiat palveluverkkoselvitykseen. Tiimien kommenteissa korostuu Lammin oma näkökulma, eli koulukeskusinvestointi ja siihen liittyvä valmistelu.

Palveluverkon valmistelun periaatteet ja tavoitteet – keskustelu ja aiheeseen liittyvät kommentit tiimeittäin (1.-2.luokkien opettajat)

Palveluverkkoselvitys:

- Tähän mennessä valmisteluun liittyviksi tavoitteiksi ja periaatteiksi kirjatut asiat kuulostavat hyviltä. Olennaista olisi, että niistä pidettäisiin myös kiinni: kouluyhteisöä kuultaisiin aidosti, oppilaiden tarpeet huomioitaisiin todella. Tehokas tilojen käyttö ei myöskään saa tarkoittaa, että tiloja on liian vähän. Myöskään taito- ja taideaineiden opetus tilojen suhteen on syytä pitää mielessä, esimerkiksi ettei liikuntaa varten tarvitse ensin siirtyä pitkää matkaa.

Palveluverkon valmistelun periaatteet ja tavoitteet – keskustelu ja aiheeseen liittyvät kommentit tiimeittäin (3.-4.luokkien opettajat)

Tehtävänanto oli annettu ”yleisellä tasolla” periaatteista – käytännössä tiimin keskustelu sivuaa Lammin koulukeskuksen (tuleva investointi) valmistelua ja haasteita (kommentit koonneen rehtorin huomautus)

Palveluverkkoselvitys:

- Kuinkahan paljon meitä on jo palveltu, ennen kuin ammattilaisten mielipide hankkeesta kysytään? Meille esitetään valmiit päätökset.
- Miksi yhtenäiskoulumalli valittiin palvelemaan lasten etua huolimatta monista menetyksistä (liikuntatilat, maastot, majametsä, välituntialueet yms.)?
- Ensimmäisen kerran konkreettista tietoa suunnitelmista luettiin Keski-Hämeestä.

- Missä vaiheessa meiltä opettajilta kysytään oikeasti mielipiteitä liittyen työnkuvaan ja töiden toteuttamiseen sekä fyysiseen työympäristöön?

Palveluverkon valmistelun periaatteet ja tavoitteet – keskustelu ja aiheeseen liittyvät kommentit tiimeittäin (5.-6.luokkien opettajat)

Tehtävänanto oli annettu ”yleisellä tasolla” periaatteista – käytännössä tiimin keskustelu sivuaa Lammin koulukeskuksen (tuleva investointi) valmistelua ja haasteita (kommentit koonneen rehtorin huomautus)

- hyvä, että ylipäätään keskustellaan
- liikunnan siirtymiset Hakkala-Konnari, mitenköhän mahtaa onnistua
- toivottavasti on riittävästi taide- ja taitoainetiloja
- jaksojärjestelmä saattaa aiheuttaa erilaisia säätöjä
- ei kokolattiamattoja
- Riikan kokemusasiantuntijuutta kannattaa hyödyntää enemmänkin
- tarpeeksi isot käytävätilat, ei ahtautta
- kengätön koulu
- haaste kahden eri koulukulttuurin yhteensulautuminen
- yhteinäiskulttuuri - iso haave ja haaste
- asia puhututti oikein kunnolla
- välkät eri aikaan
- mikä on riittävästi yhteistä, missä voidaan toimia isot-pienet akselilla
- millähän aikataululla kaikki mahtaa tulla, 2025 valmis?

Luolajan koulun henkilöstön kommentit:

Tässä vaiheessa henkilökuntamme nosti esiin erityisesti yhden kohdan. Toivomme, että tämä asia todellakin huomioidaan palveluverkkoa tarkasteltaessa.

Palveluverkon suunnittelussa huomioidaan lasten ja nuorten tuen tarpeiden kasvu.

Miemalan koulun vanhempainyhdistyksen vanhempainyhdistyksen kommentit:

Palveluverkkoselvitys vastaus Miemalan koulun vanhempainyhdistyksen hallitus

Olemme kiitollisia, että saamme osaltamme vaikuttaa lähikoulun säilyttämiseen Miemalassa. Mitkä ovat ennusteet Hattelmala- Miemala-akselilla lapsimäärien kehitykseen? Mitä uudet kaavoitukset tuovat tullessaan ja kuinka elinvoimaisena alue säilyy, jos koulu lakkautetaan? Miemalaan on kaavoitettu pientaloalue A2, jonka vetovoimassa varmasti näkyy koulun olemassaolo ja säilyminen.

Tiedostamme Miemalan koulun kunnostustarpeet ja koulun tiloja onkin saatu hyvin uudistettua lyhyen ajan sisällä, kuten ruokala, liikuntasali, pukuhuonetilat jne. Tilojen käyttöaste on korkea ja kaikki luokkatilat ovat käytössä sekä mm. valmo-luokan tarpeisiin on pystytty vastaamaan. Miemalan koulun tilat ovat aktiivisessa käytössä myös kouluajan ulkopuolella erilaisissa harrastustoiminnoissa.

Miemalan koulun luonnonläheisyys antaa rajattomat mahdollisuudet käyttää tätä elementtiä myös opetuksessa, kuten liikunnassa, biologiassa ja matematiikassa. Tämä toteuttaa osaltaan myös uutta opetussuunnitelmaa uusien oppimistapojen hyödyntämisestä.

Miemalan koulun lakkauttaminen veisi monelta lapselta ainoan päivittäisen liikunnan koulumatkojen osalta, tällä hetkellä pääosa lapsista liikkuu kouluun omin voimin. Koulumatka on niin Miemalan kuin Hattelmalan puolelta turvallinen ja lasten helposti opittavissa ja kuljettavissa. Turvallista koulumatkaa esimerkiksi Hämeenlinnan keskustaan ei ole mahdollista omin voimin kulkien järjestää.

Miemalan koulu pystyy vastaamaan normaaliluokkiin integroitujen erityistarpeisten lasten tuen tarpeisiin joustavuudellaan ja nopeilla päätöksillä. Samoin maailmantilanteen aiheuttamiin

6.10.2022

muutoksiin, kuten valmo-luokat ym. On tärkeää kuitenkin, että ihan jokainen lapsi tulee päivittäin nähdyksi, kuulluksi ja kohdatuksi ja hänellä on mahdollisuus vaikuttaa itseään koskeviin asioihin.

On oltava tilaa omille mielenkiinnon kohteille ja mahdollisuuksia vahvuuksien löytymiselle.

Miemalan koulun henkilöstön kommentit (diat 6-7) 29.9.2022:

- Palveluverkon suunnittelussa huomioidaan ikäluokkien muutos.
 - Palveluverkko mukautetaan oppilasmäärän mukaan alueittain. Oppilasmäärän laskiessa ollaan valmiita yhdistämään palveluja kouluille tai luopumaan kiinteistöistä koulutarkoituksessa.
 - Palveluverkolla tuetaan kaupungin elinvoiman edistämistä ja väestönkasvua.
--> Miemala pientaloalue, jolle kaavoitetaan uutta asutusta. Tonttien kiinnostus laskee, jos alueella ei enää ole omaa koulua. Miemala on niin oma, erillinen kaupunginosansa. Matkaa seuraavaan kouluun (Myllymäki) tulisi kuitenkin 5 km, eli kuljetusoppilaita tulisi alueen oppilaista.
 - Palveluverkko edistää eri palveluiden toimimista samoissa kiinteistöissä, tavoitteena yhteiset tilat ja tehokas tilojen käyttö.
--> Koulun tiloja hyödynnetään koulupäivien jälkeen eri harrastusryhmien käytössä.
 - Palveluverkon suunnittelussa huomioidaan lasten ja nuorten tuen tarpeiden kasvu.
--> Miemalassa maltilliset ryhmäkoot, mikä mahdollistaa tuen tarpeiden huomioimisen paremmin. Kaikki lapset ovat aikuisille tuttuja (ja toisinpäin), mikä mahdollistaa kunkin oppilaan kohtaamisen omana itsenään. Suuressa oppilasryhmässä tuen tarpeiden huomaaminen ja niihin reagoiminen ei ole yhtä nopeaa. "Puita on vaikea nähdä, jos metsä on kovin sankka."
 - Suunnittelussa kiinnitetään huomiota energiataloudellisuuteen ja kestävään kehitykseen, rakentamis-, peruskorjaus-, purku- ja käyttökustannuksiin sekä huomioidaan tonttien jatkojalostamismahdollisuudet.
 - Palveluverkossa huomioidaan lapsen ja nuoren polku esiopetuksen kautta perusopetuksen päättämiseen asti sekä siihen kuuluvat siirtymävaiheet.
--> Olisipa mahtavaa saada esiopetus takaisin Miemalaan! Valmon tilat eskarikäyttöön, jos valmo jossain vaiheessa lakkaa.
 - Koulujen tulisi olla saavutettavissa myös kävellen ja pyöräillen, lisäksi liikenneratkaisujen ja joukkoliikenneyhteyksien tulisi olla toimivia. Koulumatkan tulee olla kohtuullinen.
--> Miemalan lapset kulkevat kouluun pääasiassa kävellen ja pyörällä. Koulumatkoilla on suurimmalla osalla pyörä- ja kävelytiet, joita pitkin on turvallista kulkea. Keskustan liikunta- ja kulttuuripalvelut ovat saavutettavissa pyörällä kulkién. Niitä hyödynnämme opetustyössä samalla kasvattaen pyöräilevään elämäntapaan.
 - Palveluverkko turvaa lasten ja nuorten sivistykselliset oikeudet.
 - Selvitys pohjautuu tietoon mm. ikäluokkien pienemisestä, kaavoituksesta jne.
 - Palveluverkkoselvityksen valmistelun periaatteet ja tavoitteet laaditaan virkamiesten, lautakunnan ja kouluyhteisöjen kanssa yhteistyössä.
- Kommentteja palveluverkkoselvitykseen 2022 Anu Aaltonen
- Hämeenlinnan kaupungin on voitava tarjota asukkailleen, tässä tapauksessa alakoululaisille, eri kokoisia kouluja. Suurilla ja pienemmällä yksiköillä on kummallakin omat vahvuutensa, joita taitavasti hyödyntäen kaupungin kouluverkko palvelee kaikkien oppijoihensa tarpeita parhaalla mahdollisella tavalla. Todellista lapsiystävällisyyttä on, että kodin lähellä on turvallinen koulu, joka on helposti saavutettavissa asuinalueen lapsille etenkin koulupäivien aikana, mutta myös vapaa-ajalla. Keskustan laitamién, kuten esimerkiksi Miemalan ja Hattelmalan kylien ainut lähipalvelu on koulu. Koulun pihalla vietetään aikaa

6.10.2022

muutenkin kuin opiskelun merkeissä, ja koulun sali on harrastuspaikka monelle alueen asukkaalle. Miemalan koulun yhteydessä on aikaisemmin toiminut esikoulu. Tämä koettiin erittäin hyväksi ja lasten koulun aloitusta vahvasti tukevaksi. Koulun ympäristö sopii loistavasti esimerkiksi metsäeskarin toimintaympäristöksi ja koululta pystytään järjestämään tila eskarin muuhun toimintaan. Miemalaan on juuri kaavoitettu uusia tontteja, joille rakentamisen edellytys todennäköisesti monelle perheelle on koulun läheisyys. Alue, jolla sijaitsee alakoulu, on asuinalueena houkutteleva. Keskustan koulujen ollessa täynnä voisi Visamäen lapsille osoittaa ensisijaisen koulupaikan Miemalan koulusta. Koululle tulee kevyenliikenteenväylä pihaan asti, eikä vaarallisia tien ylityksiä ole. Koulureitti on turvallinen ja palvelee myös Liikkuva koulu –ajattelua: lasten arkiliikunnan lisäämistä. Lasten ja nuorten tuen tarpeet voidaan pienemmässä yksikössä huomioida vähintäänkin yhtä hyvin kuin suurissa yksiköissä. Miemalan koulun sijainti ja ympäristö itsessään on lasten turvallista kasvua tukeva: vähän syrjässä sijaitseva koulu, jossa joka ikinen oppilas tunnetaan nimeltä eikä kiirettä kasvaa isoksi ole, on hyvä paikka myös silloin, kun tuen tarvetta ilmenee. Kestävää kehitystä ajatellen vanhan korjaaminen on sekä kustannustehokkaampaa että vähäpäästöisempää kuin purkaminen ja uuden rakentaminen (Ympäristöministeriön ”Purkaa vai korjata?” –tutkimusraportti 2021). Hämeenlinnan kaupungilla on rakennuskannassaan kouluja, jotka korjaamalla kouluverkko pysyy monipuolisena ja käyttäjilleen turvallisena.

Kommentteja alakoulujen palveluverkkoselvitykseen:

- koulun saavutettavuus kävellen/pyörällä
- kaupunginosan elinvoimaisuus:
 - * koulu tärkeä tekijä lapsiperheille

(mitä tapahtuu hinnoissa kiinteistömarkkinoilla ko. alueella, jos koulu lakkautetaan?)

- * koulussa toimivat iltakäyttäjät, eipä taida olla muuta harrastustoimintaa Miemalassa?
 - * harrastus ihan lähellä-toiminta (jos siis jatkuu), ei ole ihan lähellä, jos koulu esim. viiden kilometrin päässä
 - koulussa tehdyt remontit, rahat menevät hukkaan?
 - löytyykö tutkimuksia pikkukouluista...
 - *löysin nyt ainakin tälläisen, on tosin vain kandidaatin tutkielma:
<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/118730/KoivuSonja.pdf?sequence=2>
 - *Risto Kilpeläinen teki väitöskirjan muutama vuosi sitten, kyläkouluista tosin,
nyt linkki yhteen haastatteluun: <https://yle.fi/uutiset/3-6877808>
 - turvallinen kouluympäristö, jossa kaikki tuntevat kaikki (voiko hyödyntää niitä kouluturvallisuuskyselyn tuloksia?)
 - omilla joustavilla ratkaisuilla voidaan toteuttaa samoja asioita, kuin isoissakin kouluissa (esim. alkuopetuksen yhteistyö, A2-kieli tarjolla joka vuosi yhdysluokkaopetuksessa, otimme Valmo-luokan tänne, jonka oppilaita integroitu eri oppiaineissa tavallisiin luokkiin, koko koulun yhteiset teemapäivät)
 - Hyvän arjen vaaliminen-lehtisessä oli mm. ryhmien vuorovaikutuksesta ja kiusaamiseen puuttumisesta – toteutuuko jotenkin paremmin pienessä koulussa?

Myllymäen koulun henkilöstön kommentit:

Myllymäen koulu on viimeisten vuosien aikana ollut toistuvasti palveluverkkoselvittelyn kohteena.

Koulun peruskorjaus- ja uudisrakentamishanke on nyt käynnistynyt. Koulun arki on saanut

työrauhan ja voimme keskittyä rauhassa perusopetuksen toteuttamiseen ja uuden rakentamiseen. Vuosia perheitä ja henkilöstöä kohdannut epävarmuus on ollut kuormittavaa.

Lasten oikeus on käydä lähikoulua, joka on saavutettavissa helposti kävellen ja pyöräillen. Lasten hyvinvointia lisäävät terveelliset ja turvalliset tilat. Uudisrakennuksen ja peruskorjauksen myötä Myllymäen koulu suo ihanteelliset edellytykset lasten kokonaisvaltaiselle kasvulle. Tilat ovat helposti hyödynnettävissä myös muuhun toimintaan. Palveluverkkoselvityksessä on otettu kantaa oppilasmäärän pienenemiseen. Myllymäen koulun osalta on jopa suotavaa, jos oppilasmäärät hieman pienenevät. Koulussamme on jo vuosia ollut kaupungin suurimmat luokkakoot.

On kaikkien oppilaiden, perheiden ja henkilöstön etu, että kaupungissa säilytetään erikokoisia kouluja ja oppimisympäristöjä. Olisiko mahdollista, että suurempien yksiköiden kehittämisen ohella huomioitaisiin myös yksisarjaisten koulujen säilyttäminen ja ylläpitäminen? Tämä lisää perheille toiminnan ennakoitavuutta ja asuinalueiden vetovoiman kasvua.

Kouluverkkoselvityksessä tulisi huomioida oppilaiden etu saada riittävästi tukea myös kohtuullisen luokkakoon muodossa. Oppilaalle riittävän pieni luokkakoko on tehokas oppimisen tukitoimi. Pienempi koulu tuo hallinnan ja turvan tunnetta arkeen. Myös henkilöstöllä tulee olla vaihtoehto työskennellä pienemmässä yksikössä. Isojen koulujen vilskke ja avoimet oppimisympäristöt eivät sovellu kaikille.

Myllymäen koulun henkilöstö odottaa innokkaasti peruskorjauksen ja uudisrakennuksen valmistumista. Nykyaikaiset ja pedagogisesti oikein suunnitellut tilat mahdollistavat koko yhteisön hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden jatkumisen.

Turvallinen ja virikkeellinen oppimisympäristö edistää oppilaiden osallisuutta ja vähentää yksinäisyyttä sekä kiusaamista.

Myllymäen koulun vanhempainyhdistyksen kommentit:

Hämeenlinnan sivistys- ja hyvinvointilautakunta ja opetustoimenjohtaja pyytävät koulu yhteisöiltä kommentteja alakouluja koskevan palveluverkkoselvityksen laatimiseen ja erityisesti valmistelun periaatteisiin ja tavoitteisiin. Lausunto-/kommenttipyyntö on aineistona on PowerPoint-esitys

”Palveluverkkoselvityksen valmistelun periaatteet ja tavoitteet, alakoulut, 22.9.2022, Hämeenlinnan kaupunki”.

Myllymäen koulun vanhempainyhdistys ry:n kommentit palveluverkkoselvityksen valmistelun periaatteisiin ja tavoitteisiin:

Vanhempainyhdistys toteaa tavoitteista ja periaatteista yleisesti, että niissä on lueteltu melko kattavasti alakoulujen tarpeeseen vaikuttavat ja liittyvät tekijät, kuten lasten ja perheiden tarpeet ja oikeudet, väestön ikärakenteen muutos alueittain, kaupunkisuunnittelun mahdollisesti tuomat muutokset alueiden lapsimääriin, elinvoiman edistäminen ja väestönkasvu, tilojen monipuolinen käyttö ja kestävä liikkuminen.

Periaatteista monet liittyvät tosiinsa ja toisaalta ovat tavoitteiltaan vastakkaisia. Palveluverkon suunnittelun lähtökohtana on laskevat oppilasmäärät, mutta samaan aikaan kaupunkiin halutaan houkutella nuoria aikuisia perustamaan perheitä. Näillä muuttajilla asuinpaikan valintaan vaikuttavat eniten lapsiperheiden palvelujen sijoittuminen ja etenkin alakoulun sijainti, jonne lasten oletetaan pystyvän kulkemaan itsenäisesti. Mikäli uusien kaavoitettavien alueiden, tai vanhojen alueiden, joissa on käynnissä sukupolven vaihdos, läheisyydestä lopetetaan alakoulu, on turhaa toivoa, että näille alueille muuttaisi uusia lapsiperheitä. Koulujen tulee myös olla houkuttelevia: Perheet eivät muuta Hämeenlinnaan saadakseen lapsensa suurykouluun, sillä niitä on tarjolla muuallakin. Entä voitaisiinko kouluissa, joissa oppilasmäärät ovat ennusteiden mukaan laskemassa, ottaa käyttöön erilaisia painotuksia (taideaineet, liikunta, erikoisemmat kielet, luonto, kestävä kehitys...), jolloin näihin kouluihin voitaisiin hakeutua muiltakin alueilta tai ne houkuttelisivat alueille muuttajia toisilta paikkakunnilta? Kaupungin kouluverkon pitää pysyä monipuolisena ja tarjota vaihtoehtoja erilaisille oppijoille (esim. avotilat/omat luokat).

Kuten diassa 7 mainitaan, valmistelun periaatteena tulee olla tieto ikäluokkien pienenemisestä ja uusien alueiden kaavoituksesta. Kaavoituksen periaatteena taas tulee olla uusien asuinalueiden sijoittaminen olemassa olevien peruspalveluiden, kuten alakoulujen, läheisyyteen. Perustetaanko palveluverkkopäätös ennusteeseen lapsimäärästä (alueen kouluikään tulevat ja otetaanko usein ennen kouluikää tehtävät muuttopäätökset huomioon) vai halutaanko kaupunkiin tosissaan strategian mukaisesti houkutella uusia asukkaita?

Valmistelun periaatteeksi (ei kai tavoitteeksi?) on nyt kirjattu ”koulujen *tulisi* olla saavutettavissa myös kävellen ja pyörällä”. Vanhempainyhdistyksen näkemyksen mukaan alakoulujen sijoittelun periaatteena **tulee olla** useammat pienet yksiköt kuin muutama iso, jotta saamme kaupungin asuinalueet pysymään tasa-arvoisina ja elinvoimaisina ja **lapset pystyvät kulkemaan alakouluun omin voimin** (terveyshyödyt, sosiaalisuus koulumatkoilla, päästöttömät ja turvalliset (ei saattoliikennettä) koulumatkat). Kävelemisen ja pyörällä kulkemisen on oltava periaate ja lähtökohta. Koulun sijainti vaikuttaa koko perheen ajankäyttöön ja arjen sujumiseen.

Vähenevien lapsimäärien alueilla koulujen lopettamista kestävämpi periaate on esimerkiksi korjauksia suunniteltaessa varautua siihen, että rakennuksen käyttötarkoitus voi myöhemmin muuttua. Pitäisikö alakouluverkkoa suunnitella tiiviimmin rinnan päiväkotiverkon kanssa, jotta ainakin eskareita ja mahdollisesti myös muita ryhmiä voitaisiin oppilasmäärien muuttuessa sijoittaa koulun tiloihin? Tai vaikka vanhusten päivätoimintaa?

Ennakointi eri koulujen oppilasmäärien muutoksissa ja oppilaiden sijoittelussa tulisi ottaa tehokkaammin käyttöön. Hämeenlinnassa oppilaiden sijoittelussa kouluihin on ollut nähtävissä ennakkoinnin puutetta. Esimerkiksi Nummen yhtenäiskoulun ahtaus on ollut tiedossa koko koulun olemassaolon ajan. Miksi kaupunki ei ole ennakoanut tilannetta ja sijoittanut Nummen (ja Jukolan) ja Luolajan koulujen välimaastossa asuvien perheiden lapsia (ja opettajia) jo useamman vuoden Luolajan kouluun? Tällöin Luolajan koulussa olisi riittävästi oppilaita (eikä uhkaa lopettamisesta) eikä Nummen koulun luokkia olisi tarvinnut siirtää vanhainkotiin opiskelemaan. Kaupunkihan on yhtä oppilaaksiottoaluetta eli koulupiirirajojen ei pitäisi olla esteenä ennakoivalle oppilassijoittelulle.

Osittain tavoitteissa ja periaatteissa näkyy konkretian puute. Esimerkiksi mikä on kohtuullinen koulumatka. Palveluverkon tulee toki lainkin mukaan turvata lasten ja nuorten sivistykselliset oikeudet. Palveluverkon suunnittelussa huomioidaan tuen tarpeiden kasvu, mutta miten? Mielestämme Hämeenlinnan kaupungin pitäisi turvata esimerkiksi erityistä tukea tarvitseville lapsille oikeus lähikoulussa opiskeluun avustajan tukemana. Tämä on lasten lakisääteinen oikeus.

Palveluverkon valmistelussa ja päätöksissä olennaista on päätösten pysyvyys. Oma koti on perheiden suurin hankinta. Perheen pitää voida luottaa siihen, että jos palveluverkosta on päätetty, se myös pitää. Surullisena esimerkkinä tästä on ollut Myllymäen koulu, joka oli

kymmenen vuoden aikana viisi kertaa lakkautusuhan alla. Jokaisessa selvityksessä koulu todettiin halutuksi, toimivaksi ja tarpeelliseksi omalle alueelleen ja se päätettiin säilyttää osana alakouluverkkoa. Koulun oppilasmäärä kasvoi tänä aikana tasaisesti, mutta siitä huolimatta päätös revittiin auki jokaisessa palveluverkkoselvityksessä. Paitsi huonoa hallintoa tilanne oli alueen perheille kohtuuttoman ahdistava yli kymmenen vuoden ajan. Osin samat perheet olivat jo aiemmin joutuneet luopumaan omasta lähikoulustaan eli Kankaantaan koulusta.

Myllymäen koulun alueella lapsimäärän ei ainakaan aiemmissa ennusteissa ole osoitettu laskevan. Koulussa on tällä hetkellä kaupungin suurimmat ryhmäkoot, joten hienoinen lasku ennusteiden oppilasmäärässä ei olisi lasten oppimisen ja koulun toiminnan kannalta edes pahitteeksi. Oletamme perustellusti, että palveluverkkoselvitys ei muutosten osalta koske Myllymäen koulua, jonka remontoinnista ja laajennuksesta on jo tehty päätös ja sopimukset allekirjoitettu.

Koulurakennuksista päätettäessä periaatteena tulee olla toimivat ja terveelliset tilat, jotka tukevat erilaisten oppijoiden koulunkäyntiä ja opettajien jaksamista, sekä luonnonvarojen säästäminen ja päästöjen minimointi: rakennuksen koko elinkaaren aiheuttamat päästöt, kunnossapito ja huolto, korjaaminen, huollettavat ja korjattavat materiaalivalinnat, uusiutuvat rakennusmateriaalit. Myös vaikutukset kaupunkikuvaan ja kulttuuristen arvojen säilymiseen tulee ottaa huomioon.

Myllymäen koulun vanhempainyhdistys ry pitää nyt valittua kouluyhteisöjen osallistamista valmisteluun huomattavana parannuksena verrattuna aiempien palveluverkkoselvitysten toimintatapoihin. Kiitos.

Nummen yhtenäiskoulun vanhempainyhdistyksen kommentit

"Tämän kirjeen ohessa olevassa esityksessä on kuvattu, mitä päätöksiä aiheeseen liittyen on tähän mennessä tehtyä. Esityksen dioissa kuusi ja seitsemän on luonnoksia periaatteista ja tavoitteista, joihin erityisesti toivomme kommentteja."

Ohessa meiltä nousseita kysymyksiä ja kommentteja:

Huomioidaanko selvityksessä toivottu muuttoliikenne ja sen mahdollisesti aiheuttama kasvu oppilasmäärästä.

- vaikka lasten ja nuorten määrän ennustetaan laskevan koko Hml alueella, joillakin suosituilla asuinalueilla se voikin nousta

- Hyvä, että lasten kasvava tuen tarve huomioidaan. Tarvitaan lisää rauhallista tilaa joustavan ryhmittelyn mahdollistamiseksi. Pienemmät ryhmäkoot hyödyttävät kaikkia lapsia ja aikuisia.
- palvelujen yhdistäminen samaan rakennukseen usein vie toimintatilaa ja monet tilat saattavat olla meluisia, liian pieniä sekä toimimattomia. Käyttäjiä pitäisi kuunnella suunnitteluvaiheessa (esim opettajat, terveydenhoitajat, kirjaston henkilöstö yms.)
- kun monta palvelua yhdistetään samaan rakennukseen liikennejärjestelyihin tulee kiinnittää huomiota. Niinkuin dioissa mainittiin pyöräily ja julkinen liikenne huomioidaan, mutta myös henkilöautot, taksiliikenne ja muut sähköiset kulkuneuvot pitää huomioida, esimerkiksi parkkitilassa. Monet perheet tulevat esimerkiksi neuvolaan autoillen.
- - Hyvä, että kohtuullinen koulumatka on huomioita tavoitteissa ja periaatteissa. Monet lapset joutuvat olemaan koulutaksissa kohtuuttoman pitkiä aikoja.
- - Voidaanko henkilöstösuunnitelmassa huomioida oppilasmäärän lisäksi lasten tuen tarpeiden kasvu? Erityispedagogista osaamista tarvitaan lisää.
- - inklusion näkökulma, miten voimme muuttaa rakenteita ja poistaa esteitä sekä eriarvoisuutta ja poissulkemisen kulttuuria aiheuttavia tekijöitä?
- -koulujen ylitäyttämisen on loputtava!
- -koska Nummelle on rakennettu lisää seiniä ja avoimia oppimisympäristöjä näin ”purettu”, pitäisikö oppilasmäärää tarkistaa? Oppilasmäärä on eri avoimessa oppimisympäristössä kuin tavallisessa luokassa.
- -Hämeenlinna tarvitsee pieniä kouluja, kaikki lapset eivät pärjää isoissa kouluissa.
- -koulumatkan, saattoliikenteen ja piha-alueiden turvallisuuteen kiinnitettävä huomiota.
- -Otettava huomioon esiopetuksen mahdollinen siirtyminen 2-vuotiseksi. Miten vaikuttaa koulutilojen käyttöön?
- -Jatkuvat kouluverkkoselvitykset loputtava, kauas kantoisia vastuullisia päätöksiä, kiitos!

Nuorisovaltuuston kommentit:

Nuorisovaltuusto kommentoi alakoulujen palveluverkkoselvitystä kokouksessaan 5.10.2022. Aihetta käsiteltiin neljän teeman kautta: Oppimisympäristö ja koulun tilojen käyttö, ilmapiiri, koulumatka ja uuteen kouluun siirtyminen:

Oppimisympäristö, koulun tilojen käyttö

- Koulun tilat on hyvä avata liikuntaryhmille käyttöön ilta-aikaan
- musiikkiluokkia voisi varata koulunjälkeiseen käyttöön myös
- Koulujen pihoilta enemmän pensaita ja kasvillisuutta luomaan viihtyisyyttä
- Ilmastointi luokkiin, luokissa loppukesästä kuuma
- On hyvä, että koulun yhteydessä on muitakin palveluita, esim. kirjasto. Myös se, että Aimokoulu on nyt Myllymäenkoulun kanssa samoissa tiloissa, koetaan hyvänä
- Avoimia oppimiskäytäntöjä ei pidetä hyvinä

Ilmapiiri

- Opetuksen lomassa olisi hyvä opettaa myös kaverisuhteita jo alakoulussa

6.10.2022

- Hyvän ilmapiirin luomiseen pitää panostaa, sillä hyvä ilmapiiri on edellytys oppimiselle
- Kiusaamiseen pitää puuttua heti
- Opettajien ja oppilaiden välillä voisi olla myös kahdenkeskeisiä keskusteluja, joissa ei vanhempia mukana ”ohjailemassa keskustelua”. Silloin voi nousta erilaisia asioita esiin kuin vanhempien kanssa

Koulumatka

- liikennesääntöjä pitäisi opettaa systemaattisemmin jo alakoulusta asti
- opetetaan heijastimien käyttöä
- Talvisin busseilla ei aina turvallista tulla kouluun, bussit saattavat ajaa liukkailla teillä kovaakin ja kokemuksia siitä, että bussi on ajanut ojaan
- Koulun olisi hyvä sijaita niin, että sinne pääsee kulkemaan kävellen tai pyörällä
- koulumatkatuki olisi hyvä myös peruskouluun yli 5km koulumatkoille

Uusi koulu

- Uuden koulun aloittaessa, tärkeää on, että otetaan hyvin vastaan aikuisten ja toisten oppilaiden toimesta. Aikuinen tukemassa ja ohjaamassa aluksi ja ”perehdyttämässä” uuden koulun tavoille.
- Kerrotaan erilaisista harrasteryhmistä ym. ”sosiaalisista” ryhmistä, joihin voi osallistua, jotta ei jää yksin
- Hyviä kokemuksia kutoselta seiskalle siirtymisestä
- Se, että ala- ja yläkoulu on erikseen, nähtiin hyvänä.

Ortelan koulun henkilöstön kommentit:

Henkilökunnan kommentteja palveluverkkoselvityksen periaatteisiin Ortelan koululta

Hyvä että selvityksessä huomioidaan **oppilasmäärät**. Koulumme ensimmäiselle luokalle hakee joka vuosi enemmän oppilaita kuin on tarjolla oppilaspaikkoja. Joukossa on vuosittain lapsia, joille on esiopetuksen piirissä suositeltu hakemista juuri Ortelan kouluun. Samoin ylemmille luokka-asteille siirtyy oppilaita muista yksiköistä, joten luokkakoot ovat koulussamme melko suuria. Koulumme alueelle on rakennettu ja kaavoitettu lisää erilaisia asuinrakennuksia.

Kaupungin elinvoiman edistämisessä on hyvä huomioida, että sekä itä- että länsipuolelta kantakaupunkia löytyy erilaisia ja erikokoisia kouluja.

Oppilaiden **tuen tarpeiden kasvu** tulisi näkyä myös koulun resursseissa. Erilaisten oppilaiden oppimista tukevat joustavat järjestelyt sekä opetuksen että tilojen näkökulmasta ovat yksi

koulumme vahvuuksista. Eritasoiset tuen oppilaat opiskelevat koulussamme yleisopetuksen ryhmissä, jolloin toiminta on kustannustehokasta. Ortelan koulussa inklusio ja lähikouluperiaate toteutuvat.

Koulumatka on hyvin saavutettavissa eikä Viipurintien eteläpuolella ole vaarallisia teiden ylityksiä. Koulun lähitietön turvallisuutta on parannettu suojatein ja hidastetöyssyin. Tällöin koulumme ympäristössä ei ole vilkasta saattoliikennettä.

Korjauskustannuksissa on tärkeää huomioida, että kouluamme on remontoitu viime vuosien aikana mittavasti:

- kattojen huolto ja pinnoitus kesällä -21
- kahden rakennuksen julkisivuremontti kesällä -21
- salaoja- ja sadevesijärjestelmät kaikkien rakennusten ympärille -17
- valokuituyhteys ja keskusradio -17
- suurimman rakennuksen käyttövesiputket -10
- luokkatilat ovat yleisesti hyvässä kunnossa ja modernisti varusteltuja

Koulussa ei ole oireiltu sisäilman takia. Päinvastoin, meille on siirtynyt työskentelemään henkilöitä, jotka ovat oireilleet joissain toisissa kaupungin yksiköissä.

Ortelan koulun vanhempainyhdistyksen kommentit:

Alakouluja ja yhtenäiskoulujen alaluokkia koskeva palveluverkkoselvitys, luonnos sisällöstä

Kursivoidut kohdat kommentteja Ortelan koulun vanhempainyhdistyksen syyskokouksesta 3.10.2022.

Palveluverkon suunnittelussa huomioidaan ikäluokkien muutos.

- ikäluokkien muutoksen arviointi on hankalaa, miten huomioidaan alueelle muuttavat lapsiperheet jo asuvien lisäksi? Olisi tärkeää miettiä vetovoimatekijöitä, miten saadaan kaupunkiin lisää veronmaksajia

Palveluverkko mukautetaan oppilasmäärän mukaan alueittain. Oppilasmäärän laskiessa ollaan valmiita yhdistämään palveluja kouluille tai luopumaan kiinteistöistä koulutarkoituksessa.

- Voisiko oppilaaksiottoalueita tarkastella laajemmin tiukkojen rajojen sijaan? Esimerkiksi Ortelan koulusta 4 km säteellä asuu jo merkittävä määrä alakouluikäisiä ja kouluun on aina ollut virallisen alueen ulkopuolelta tulijoita, jotka on oppilaaksi otettu jos tilaa on ollut. Alueen kaavoitustilanne tulee huomioida, ennen kuin aletaan lakkauttaa kouluja joille saattaa tulla tarve, kun asukasmäärä alueella kasvaa.

6.10.2022

Palveluverkolla tuetaan kaupungin elinvoiman edistämistä ja väestönkasvua.

- Tästä keskusteltiin vilkkaasti Ortelan koulun vanhempien tapaamisessa. Kävi ilmi, että moni on sekä itse että tuttavapiirissä valinnut kyseisen asuinalueen juuri tavallisen kokoisen, sisäilmaltaan terveen lähikoulun vuoksi. Tätä on myös markkinoitu eteenpäin omille tuttaville, eli viesti kulkee eteenpäin omien hyvien kokemusten kautta. Jos kaupunki haluaa aidosti edistää kaupungin elinvoimaa ja väestönkasvua, koulut ovat siihen ensiarvoisen tärkeä vaikutuskeino. Lapset tuovat mukanaan vanhemmat eli veronmaksajat ja kaupunkiin sitoutuneet lapset kasvavat aikuisiksi, eli tulevaisuuden veronmaksajiksi.. Tällaiselle näkymälle on mahdoton asettaa hintalappua, mutta asukkaista huolta pitävä kaupunki saa tyytyväisiä asukkaita, jotka pysyvät asukkaina toimivien palveluiden avulla. Kouluja ei pidä ajatella pelkkänä pakollisena kuluna, niiden arvo ja merkitys täytyy ymmärtää laajemmin ja kauaskantoisemmin. Asukkailla täytyy olla valittavissa erilaisia kouluja lapsilleen, osa haluaa lapsen isoon kouluun jossa on uudet, modernit tilat, osa arvostaa tavallisen kokoista koulua jossa yhteisöllisyys ja me-henki on isossa roolissa.

Palveluverkko edistää eri palveluiden toimimista samoissa kiinteistöissä, tavoitteena yhteiset tilat ja tehokas tilojen käyttö.

- Erilaisten asukkaita palvelevien toimintojen selvittäminen on tärkeää, näin saadaan tiloja kattavasti käyttöön kouluajan ulkopuolella ja lisättyä yhteisöllisyyttä ja tarjottua esim. edullisia matalan kynnyksen liikuntapalveluita ja harrastustoimintaa eri-ikäisille asukkaille omalla asuinalueella

Palveluverkon suunnittelussa huomioidaan lasten ja nuorten tuen tarpeiden kasvu.

- Enenevissä määrin lapset ja nuoret tarvitsevat erilaisia tukitoimintoja ja oppimisympäristöjä. Ylisuurissa koulutiloissa yksilö jää helposti vaille tarvittavaa tukea tai pahimmillaan sitä ei edes huomata. Ylisuuret luokkakoot ja koulurakennukset tarvitsevat rinnalleen vaihtoehtona tavallisen kokoisia kouluja, joissa on erilainen valmius tukea oppilaita ja antaa heille turvallisuuden tunnetta ja vakautta. Ortelan koulu on oppimisympäristöltään erinomainen: sopivan kokoinen, turvallinen, oppilaiden ja huoltajien

6.10.2022

on helppo lähestyä ketä tahansa koulun henkilökunnan jäsentä. Oppimista tuetaan ja oppilas saa yksilöityä tukea paremmin, kun luokkakoot ovat maltilliset ja erityisopettajalle pääsykin on mahdollista, usein isoissa kouluissa tämä ei toteudu.

- Esimerkiksi Ortelassa on jo pitkään onnistuneesti tarjottu nopeammin oppiville lapsille riittävästi haasteita ja vastaavasti hitaammille oppilaille riittävä tukea oppimiseen. Tämä on helposti toteutettavissa koulussa, jossa on nopea reagointikyky muuttuviin tilanteisiin. Ukrainan sodan myötä Hämeenlinnaan pakolaisina tulleita lapsia sijoitettiin Ortelaan, jossa heidät on otettu vastaan erinomaisen hienosti sekä henkilökunnan että oppilaiden osalta.

Suunnittelussa kiinnitetään huomiota energiataloudellisuuteen ja kestävään kehitykseen, rakentamis-, peruskorjaus-, purku- ja käyttökustannuksiin sekä huomioidaan tonttien jatkojalostamismahdollisuudet.

- Hämeenlinnan kaupunki on surullisen kuuluisa jo laajemminkin ”homekouluista ja parakkikouluista”. Meiltä löytyy myös monia täysin terveitä kouluja, joihin on siirtynyt opettajia muista kouluista, herkistyttyään huonolle sisäilmalle. Ortelassakin on tällaisia opettajia. Kuinka järkevää olisi luopua terveistä kiinteistöistä kouluina? Ortelan koulu on yli 100-vuotias, ei kiireellistä peruskorjauksen tarvetta. Normaalia ylläpitohuoltoa ja –korjausta, koulu pysyy käyttökunnossa ja terveenä, kunhan sitä ei remontoida pilalle esim. energiataloudellisuuden varjolla. Energiataloudellisuuteen voidaan vaikuttaa monella muullakin tavalla. Kestävän kehityksen päämäärä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvän elämisen edellytykset. On arvostettava sekä uutta että vanhaa sopivassa suhteessa, taloudellinen ja kulttuurillinen kestävyys huomioiden.

Palveluverkossa huomioidaan lapsen ja nuoren polku esiopetuksen kautta perusopetuksen päättämiseen asti sekä siihen kuuluvat siirtymävaiheet.

- Ideaa tilanne olisi, että lapsi saisi kulkea koulupolun eskarista perusopetuksen päättämiseen asti tutuissa ryhmissä ilman suurta vaihtelua. Lisää turvallisuuden tunnetta ja vakauttaa elämää

Koulujen tulisi olla saavutettavissa myös kävellen ja pyöräillen, lisäksi liikennetarkaisujen ja joukkoliikenneyhteyksien tulisi olla toimivia. Koulumatkan tulee olla kohtuullinen.

- Erittäin tärkeä huomio. Otettava myös huomioon liikennesuunnittelussa, kevyen liikenteen väylät, isojen teiden ylitykset, liikennevalot. Parasta arkiliikuntaa lapsille on kulkea koulumatka kävellen tai pyörällä, siitä on tehtävä turvallista ja helppoa.

Palveluverkko turvaa lasten ja nuorten sivistykselliset oikeudet.

- Nykyaika näkyy työskentelytavoissa ja opettajien ammattitaidossa tuoda nykyajan vaatimuksia täyttäviä kriteerejä oppimiseen muutenkin kuin vain modernein tv-välinein mm.retket ja asiantuntijoiden toiminta oppilaiden koulupäiviin sisällytettynä.

- Avoin oppimisympäristö on OPS:ssa mainittu ja väärin tulkittu. Se ei tarkoita seinätöntä koulua, vaan sitä, että oppimista tapahtuu muuallakin kuin luokkatiloissa. Museokäynnit, luontoretket, kirjasto, teatteri, vierailijat, kaikki on avoimen oppimisympäristön käyttämistä.

Selvitys pohjautuu tietoon mm. ikäluokkien pienemisestä, kaavoituksesta jne.

- Samaan aikaan on mahdollon sopeuttaa toimintaa ja yrittää olla vetovoimainen? Jos aletaan toimia liiaksi sopeuttaen, houkuttelevuus ja elinvoiman edistäminen kärsivät vääjäämättä.

Palveluverkkoselvityksen valmistelun periaatteet ja tavoitteet laaditaan virkamiesten, lautakunnan ja koulu yhteisöjen kanssa yhteistyössä.

- Miten huomioidaan lapsivaikutusten arviointi? Käytetäänkö jo vuosia sitten tehtyä arviointia vai onko tarve uudelle? Vanhempainyhdistyksenä haluaisimme mukaan myös varsinaiseen palveluverkkoselvitykseen. Toiminnan tulisi olla avointa ja läpinäkyvää, osallistavaa ja tiedottavaa. Onko tähän minkälaisia mahdollisuuksia?

Rengon koulun henkilöstön kommentit:

Ohessa koulussamme käydyin keskustelun pohjalta esiin nousseita kommentteja:

1. PALVELUVERKKOSELVITYS Kommentit:

-Työntekijät huomiotava muutoksissa -> työntekijät kunnan arvokkain pääoma

-Huolehdittava, että Hämeenlinna ei koe mainehaittaa.

-Tiedotus avointa ja ajoissa asioista.

Seminaarin koulun vanhempainyhdistyksen kommentit:

KOMMENTIT PALVELUVERKKOSELVITYKSESTÄ SEMINAARIN KOULUN VANHEMPAINYHDISTYS RY
vanhempainyhdistys.seminaari@gmail.com

Olisimme kaivanneet linkkejä selvityksen taustana toimineille päätöksille ja tilastoille sekä tietoa aluejaosta, johon viitataan sisältökohdassa.

-Onko oppilasmäärän tarkastelussa huomioitu esim syntyvyysluvut vai onko arvioissa huomioitu myös mahdollinen paikkakunnalle muutto? Miten arvioissa huomioidaan alueilla tapahtuvat "sukupolvenvaihdokset"? Esim vanhoilla omakotitaloalueilla ikääntyvien poismuutto ja mahdollisesti lapsiperheiden muutto tilalle?

-Vaikka koulumatkaliikenteessä tärkeää on oppilaiden turvallinen jalankulku ja pyöräily kouluun, on huomioitava myös autoilla tapahtuva saattoliikenne:

- taksikuljetukset

- perheet joissa lapsilla vuoroasumista ja toisesta kodista mahdollisesti pidempi koulumatka huoltajan kyyditsemänä

- perheiden satunnaiset menot, vaikkapa lääkärikäynnit jotka keskellä päivää hoituvat sujuvimmin omaa autoa käyttäen

-miten eskareiden siirtyminen koulun tiloihin vaikuttaa saattoliikenteeseen

-Mikä on kohtuullinen koulumatka? Kohtuulliseen koulumatkaan kuluva aika?

-Yhteiskäyttöisissä tiloissa haasteena mm työvälineiden säilytys, tilojen käytön koordinointi. Mitkä palvelut ovat sellaisia, että toimivat kokonaisuudessaan kouluajan ulkopuolella? Nummen kirjasto on tästä epäonnistunut esimerkki. Nämä muut toiminnot on syytä konkreettisesti listata, jotta voisi arvioida yhteiskäytön mahdollisuuksia.

-Seuraavan vaiheen kommentointiin toivomme riittävän pitkää kommentointi aikaa (2-4viikkoa) sekä liitemateriaaleja. Myös infotilaisuus olisi hyödyllinen kun selvityksen seuraava osa julkaistaan.

Lasten kuuleminen palveluverkkoselvityksen:

Lasten kuuleminen osana alakoulujen palveluverkkoselvitystä

Veera Antikainen

Osallisuuskoordinaattori

6.10.2022

Sisällysluettelo

1	Kuulemisten toteutus.....	1
2	Oppilaiden kommentit	2
2.1	Oppimisympäristö	2
2.1.1	Ennakkoon tulleet kommentit	2
2.1.2	Oppilaskuntatapaamisessa tulleet kommentit.....	2
2.2	Ilmapiiri.....	4
2.2.1	Ennakkoon tulleet kommentit	4
2.2.2	Oppilaskuntatapaamisessa tulleet kommentit.....	4
2.3	Koulumatkat	6
2.3.1	Ennakkoon tulleet kommentit	6
2.3.2	Oppilaskuntatapaamisessa tulleet kommentit.....	6
2.4	Uusi koulu.....	7
2.4.1	Ennakkoon tulleet kommentit	7
2.4.2	Oppilaskuntatapaamisessa tulleet kommentit.....	8

1 Kuulemisten toteutus

Lasten kuuleminen osana alakoulujen palveluverkkoselvitystä järjestettiin alakoulujen oppilaskuntatapaamisen yhteydessä 6.10.2022. Tapaamiseen osallistui jokaisesta Hämeenlinnan alakoulusta kaksi oppilaskunnan edustajaa, yhteensä 36 oppilasta. Kouluille oli lähetetty ennakkoon lyhyt alustus aiheesta, jossa kerrottiin mitä palveluverkkoselvityksellä tarkoitetaan ja mihin lapsilta halutaan kommentteja (alustus liitteenä). Sama alustus käytiin vielä läpi oppilaskuntatapaamisen aluksi.

Kouluilla oli mahdollisuus jo siis ennakkoon käsitellä aihetta esim. oppilaskunnan hallituksen kokouksessa alustuksen avulla. Näin myös muutkin oppilaat kuin vain ne, jotka osallistuivat varsinaiseen oppilaskunnan tapaamiseen, pystyivät kertomaan mielipiteensä. Ennakkoon nousseet kommentit kirjattiin sähköisesti padlet-alustalle, jossa ne olivat muillekin nähtävillä. Aiheen ennakkokäsittely ei ollut pakollista.

Oppilaskuntatapaamisessa oppilaiden kuuleminen tehtiin learning cafe-menetelmällä. Oppilaat jaettiin pienryhmiin ja he kiersivät neljä eri teemaista pistettä, jossa kullakin pisteellä oli aikaa n. 10 minuuttia keskustella aiheesta. Teemat olivat:

- Oppimisympäristö
 - o millaisessa tilanteessa on vaikea keskittyä ja oppia?
 - o Millaisessa ympäristössä on helppo ja kiva oppia?
- Ilmapiiri
 - o Millaisessa koulussa kaikkien on hyvä olla?
- Koulumatkat
 - o Miltä koulumatkat tuntuvat? Mitkä asiat tekevät koulumatkasta turvallisen? mikä on sopivan pituinen koulumatka? Millä kuljet mieluiten kouluun?
- Uusi koulu
 - o miltä tuntuisi aloittaa uudessa koulussa? Mitkä asiat voisivat muuttua? Mikä pelottaa? Mikä innostaa? Jos saisit toivoa jotain uudelta koululta, mitä toivoisit?

Opettajat toimivat kirjureina ja kirjoittivat oppilaiden esiin nostamia asioita post it –lapuille.

Ennakkoon kirjatut kommentit olivat myös pisteillä näkyvissä.

2 Oppilaiden kommentit

2.1 Oppimisympäristö

2.1.1 Ennakkoon tulleet kommentit

- Pienessä porukassa on helpompi oppia, kun koko luokka ei ole samassa tilassa. Jos opettaja ei ole luokassa ja tulee melua on vaikea oppia.
- Pienen koulun oppimisympäristö
 - o Koulumme oppimisympäristö on oppilaiden mielestä toimiva. Erityisesti iso piha, luonnon läheisyys, koulun rauhallinen tunnelma, turvallisuus ja eri ikäiset ystävät lähellä saavat kiitosta.
- Ihanaa, kun on kunnan luokat ja oikeat pulpetit. Kuvistyöt piristää. Hämähäkkikeinu, kiipeilyteline, stadikka, puutarha ja metsä, rauhallinen ympäristö ovat pihassamme parasta.
- Lähimetsässä on kiva retkeillä. Ulkona oppiminen, esim. matikan laskujen tekeminen luonnonmateriaaleilla on kivaa. Meillä on kiva piha, missä voi leikkiä. Luokahuoneessa on kiva oppia, kun on työrauha.
- Koulun piha
 - o Voisi olla enemmän tekemistä. Esim. rekki-tangot.
- Luokkatila
 - o Meidän mielestä luokkatiloissa pitää olla SEINÄT (esim ei verhoja!).
- Ympäristö, jossa on kiva opiskella:
 - o Kirkikkes ylämetsä, hyvässä luokkahengessä, pihan pitää olla kiinnostava
 - o Rauhallinen ympäristö auttaa opiskelua
 - o OPiskelu kirjastossa
 - o Ulkona opiskelu
 - o Ryhmä opiskelu
 - o Leikkien kautta opiskelu
 - o Vaihtelevassa ympäristössä opiskelu, oppi tulee paremmin päähän
 - o Hiljaisuudessa ja metsässä, ettei ketään häiritä, ja ryhmässä on kiva opiskella.
- Milloin on vaikea keskittyä:
 - o Melussa
 - o jos joku riehuu on vaikea keskittyä
 - o metsässä kuhisee hyttysiä
 - o Pitää kertoa opettajalle jos ei voi keskittyä tai ottaa kuulosuojaimet
 - o On vaikea keskittyä jos lämpötila on tukala

2.1.2 Oppilaskuntatapaamisessa tulleet kommentit

- erilaiset opetusvälineet ja tavat
- helpointa on oppia ympäristössä jossa on hiljaa
- erikoisjärjestelyt (esim. remonttien takia) voivat häiritä
- hyvä, jos käytössä kuulokkeita ja aktiivituynyjä
- ei pysty keskittymään, jos luokkia yhdistetään

- pulpetit ovat paremmat kuin pöydät
- helppo keskittyä kuin vähän oppilaita
- kirjastossa mukava ja helppo opiskella
- avoimessa oppimisympäristössä vaikea keskittyä
- Trampoliini pihalle
- parin kanssa tekemistä
- tylsää olla hiljaa
- lisää työrauhaa
- hirveässä melussa on vaikea oppia
- liian suuret paineet vaikeuttaa keskittymistä
- pitää olla hyvät seinät
- työrauha säilyy oppitunnin loppuun asti
- apuopet luokan työrauhan ylläpitämisessä, kun ope ei ole luokassa
- välillä hiljaista työskentelyä ja välillä saa jutella
- metsä
- iso piha ja kenttä
- uudet tilat rauhattomia
- pulpetit väärän kokoiset
- luokkaan pelitunti
- luokkaan rekvisiittaa esim. kirjoja
- ministadion → pelikenttä pihalle
- ruokalan äänet häiritsee
- ala-asteelle nuokkari koulun jälkeen
- luokan pitää olla valoisa
- työrauha
- iso tila pitää jakaa
- keinut
- jaliskenttä, tekonurmi
- lätkäkaukalo
- lentopallokenttä
- pyörätelineitä riittävästi → nyt huono, vie tilaa pihalta
- vesipuisto
- säpäkaukalo
- 35 rengasnarua
- tekemistä: keinuja, kiipeilu, kaukalo, jalkapallomaalit
- hyppykeppejä
- välkkälainaamoon lisää palloja
- luokkaan mukavia paikkoja lukea
- kirjastoauto usein koululle
- luonto lähellä
- paljon tekemistä
- ministadion, koripallo, jalkapallo
- turvallisempi piha
- vähemmän asfalttia

- kirjastoauto useammin
- lisää lukemista ja kirjoja
- liukumäki
- pihavälineet kuntoon
- vaikea keskittyä avoimessa oppimisympäristössä
- tarpeeksi tilaa
- ei liikaa ihmisiä
- mukava piha
- huonoa: ahtaus, kaikuminen, kiusaaminen

2.2 Ilmapiiri

2.2.1 Ennakkoon tulleet kommentit

- Tärkeää, ettei ketään kiusata.
- "Parasta pienessä koulussa on, että tuntee kaikki."
- Koulussamme on hyvä olla, kun henkilökohtaista kiusaamista ei ole.
- Koulussa on hyvä olla kun..
 - o Koulussa ei kiusata, jotta kaikkien on kiva tulla kouluun. Kaikille on kavereita. Kaikki tulee huomatuksi. Aikuisilla on hyvä olla, kun oppilaat käyttäytyvät kohteliaasti. Toisia autetaan hyvässä koulussa. Kaikki opettajat ottavat kiusaamisen tosissaan; fyysisen ja henkisen.
- Työrauhan haasteissa
 - o On vaikea keskittyä, kun luokassa ei anneta työrauhaa. Muiden mölyäminen, tökkiminen, omalle työpaikalle tulee häirintää, omien juttujen kertominen ilman lupaa häiritsee. Voi sanoa kaverille, että minä keskityn nyt näihin tehtäviin.
- Voitaisiin sekoittaa luokkia välillä.
- meistä olisi hyvä, että luokahuoneet olisi eristetty hyvin ettei kaikuisi. Jokaisessa luokahuoneessa pitäisi olla vähintään yksi ikkuna, koska muuten tulee hulluksi. Luokan ilmapiiri pysyy mukavana jos työrauha säilyy. :)
- Aikuisten ja lasten pitäisi olla kilttejä
- Jos kaikilla olisi kavereita
- Ei kiusaamista
- Ei syrjintää
- Aikuiset PUUTTUISIVAT kiusaamiseen
- Kaikki otetaan mukaan leikkiin
- Oppitunnit olisivat monipuolisempia
- Enemmän vaihtelua
- Ei kiusaamista, lapset voisivat kertoa kiusaamisesta opettajalle.

2.2.2 Oppilaskuntatapaamisessa tulleet kommentit

- rauhallisessa, hyvä työrauha ja turvallinen olo
- liikkumistauot mahdollisiksi oppituntien aikana
- ei saa kiusata liikaa, mutta yhteisille tavoille opettaminen, esim. juttelun määrä tunneilla

- tärkeää kehdata ja uskaltaa sanoa mielipiteensä ja olla oma itsensä, että kaikki hyväksyy
- ystäviä
- kiusaamistilanteet otetaan vakavasti
- ystävyysagentit välitunnilla
- sopivan kokoiset luokat
- toisten hyväksyminen, kaikki saavat olla juuri sellaisia kuin ovat
- riittävät yöunet, jotta jaksaa
- kunnioitetaan toisia
- kuunnellaan toisia
- otetaan toiset mukaan
- autetaan
- ei saa negatiivista palautetta
- kavereita
- ei kiusata
- yhteistyötä
- kavereita
- ei kiusata
- ei tunnu ulkopuoliselta
- saa olla puhelimella välillä
- opettajat hyväksyvät ja ymmärtävät erilaisia oppijoita
- kun kaikki käyttäytyvät hyvin, kaikilla on mukavaa
- riittävästi tukea kaikille oppilaille
- hyvä luokkahenki
- puhtaat, riittävän isot luokkatilat
- riittävän pienet ryhmäkoot
- opet ei hermostu helposti
- huolehditaan säännöistä
- selvittely/sovittelu opetustuntien jälkeen
- ei kiusata
- riidat sovitaan
- työrauha
- aikuiset kuuntelevat
- ei huudeta luokassa
- kaikkien opettajien tunneilla käyttäytyään hyvin
- koko koulun henkilökuntaa kunnioitetaan
- hyväksytään kaikki sellaisena kuin he ovat
- aikuiset puuttuva kiusaamiseen ja auttavat, jos oppilas tarvitsee apua
- että kiusaamiseen puututaan ja siitä kerrotaan aikuiselle
- kavereihin voi luottaa
- tilava luokka
- kunnan luokahuoneet
- hyvä työrauha
- hyvä ilmastointi
- hyvät eristeet, jotta luokkaan ei kantaudu äänet

- hyvä yhteishenki
- sallitaan erilaiset tavat oppia

2.3 Koulumatkat

2.3.1 Ennakkoon tulleet kommentit

- Sopiva koulumatka on sellainen, jonka jaksaa pyöräillä kohtuullisessa ajassa.
- Koulukyyti ei saa venyä liian pitkäksi.
- Oppilaskunta on välillä katsastanut pyöriä. Heijastimet ja pyörien valot tarkastettiin. Jos näkyvyys oli kunnossa, sai lakun.
- Kouluun on kiva kulkea kaverin kanssa. Turvallinen pyöräilymatka kouluun on mukava. Yksin kulkeminen on tylsää. Taksikyytiläinen kertoo, että on tylsää, jos joutuu kävelemään.
- Pieni matka kouluun, heijasti, liikennemerkkit, kävelytiet, suojatien kohdalla tietä antavat ystävälliset autoilijat ja taito ylittää tie tuovat turvallisuutta. Mäkinen, kapea ja sokeita pisteitä sisältävä tie, jossa kulkee rekkoja, ei tunnu turvalliselta, mutta osaan kulkea varoen.
- Sopiva matka kouluun on 750m, 1 km, 2 km tai 12 km.
- Mieluiten tulen kouluun pyörällä, mutta yksi oppilas käyttää mielellään taksia.
- Meidän mielestä taxi kyyti kouluun voisi olla mahdollista saada lyhyemmälläkin koulumatkalla kuin 2.5-kilometristä ylöspäin. Koulumatkat ovat turvallisemmat, kun näkyy pimeässä paremmin, eli esimerkiksi laittaa heijastinliivin päälle, kun lähtee aamulla pimeässä kouluun.
- Minä pyöräilen kouluun
- Jokainen oppilas kulkisivat rauhassa
- 2,5km
- Olisi mukavampaa jos tiet aurattaisiin aikaisemmin
- Tulisi kavereitten kanssa kouluun
- ei kiusattaisi matkalla
- Sopiva matka olisi 1km. se on hyvä matka
- se että ei olisi vaarallista koulu reittiä.

2.3.2 Oppilaskuntatapaamisessa tulleet kommentit

- mieluiten kävellen tai pyörällä (saa happea tai liikuntaa)
- sopiva matka-aika 5-15min, yli 20-30 min on liian pitkä
- keltanokka-lippikset
- kävelytie (autotien reuna on turvaton)
- turvallista: katuvalot, kaveri, kännykkä, jos tarvii apua
- liikennevalot tuo turvaa, samoin heijastin
- suojatiet tuo turvaa, samoin pyörätie, metsäreitti
- kypärä ja heijastimet
- kävely- tai pyöräilymatka parempi kuin bussi- tai taksimatka
- 2km hyvä matkan pituus
- suojatiet ja näkyvyys tuo turvaa

- yli puolen tunnin koulumatka on liian pitkä → pitää herätä liian aikaisin
- varovaisuus
- kypärä
- valot
- yksin käveleminen on tylsää
- kypärä päähän
- hyvät katuvalot ja heijastimet
- sopiva aika n.10-20 min
- kypärän käyttö!
- pyöräillen tai kävellen virkistyy
- avonainen koulun piha/helppo pääsy kouluun
- sopivan kokoinen pyörätie missä voi pyöräillä
- sopiva n. 1-2km (3km ei paha)
- vaaralliset kohdat pitää taluttaa
- ei liian pitkä matka
- 2,5 km pitkä matka on sopiva, siitä ylöspäin taksilla tai autolla
- lyhyet koulumatkat on kivoja
- liikennesääntöjen noudattaminen
- pyörä/skuutti hyvä kulkuväline
- sopiva koulumatka max. 3km
- riittävä valaistus etenkin talviaikaan! Katuvalo päälle
- Tuntuu: hyvällä mielellä, vähän yksinäistä, voi mennä kaverin kanssa
- Autoliikenne ja huono näkyvyys voi pelottaa
- suojatiet selvästi näkyviin
- hidasteita koulujen lähelle
- talviaikaan hiekotus
- Turvallisuus: ei monta tienylitystä, pyörätiet
- lyhyempiä koulumatkoja
- joskus suksilla tai potkukelkalla → hiekotus haittaa
- matkat autolla, jos kiire

2.4 Uusi koulu

2.4.1 Ennakoon tulleet kommentit

- Uuteen kouluun voisi sopeutua hyvin, jos on kiva luokka, joka ottaa hyvin vastaan.
- Saattaa olla jännittävää. Toivon, että kaikki otetaan hyvin vastaan. kaikille tarpeeksi tilaa pihalla liikkumiseen. Uusi koulu on erilainen ja siellä voi saada uusia kavereita. Pelottaa, jos ei pääsekään kaveripiiriin. Uudelta koululta toivon uusia kavereita. on kiva, jos sieltä jo tuntee jonkun. Jännittää tavata uusia ihmisiä. Yläkouluun lähtö ei jännitä, koska tunnen jo sieltä paljon kavereita. Oma luonne tai persoonallisuus voi muuttua, kun yläkoulussa saattaa olla hulluuksiin yllyttäjiä. Murrosikä valtaa elämäni ja aivoni. Ulkonäön paineita näyttää olevan enemmän yläkoulussa. Toivon lämmintä ja turvallista vastaanottoa. Toivon hyvää tiimihenkeä.
- Jännittää jos ei tiedä sääntöjä

- Ei tunne ketään mutta voi saada uusia kavereita
- Ei kiusaamista
- Uusia kavereita
- Se tuntuisi pelottavalta koska ei ole ketään tuttua
- Jännittää sopeutuuko hän joukkoon
- Jännittää uutta luokkaa
- Uusi opettaja
- Uudet säännöt
- Uudet luokkalaiset pelottaa
- Miten ihmiset ottaisivat minut vastaan
- Uudet kaverit innostaa
- Millaiset luokka kaverit
- Mitä jos en saa luokkakavereita

2.4.2 Oppilaskuntatapaamisessa tulleet kommentit

- vanhat kaverit
- uusia oppilaita kohdellaan samallailla kuin vanhoja
- ei ole riitoja
- hyvät tilat
- tietää minne mennä
- olisi hyvä, jos luokassa tiedettäisiin etukäteen, kun uusia oppilaita on tulossa
- kaikkien pitäisi uudessa koulussa olla ystävällisiä
- uudessa koulussa opettajan olisi hyvä tietää uuden oppilaan vanhassa koulussa tapahtuneita asioita tai traumaista esim. kiusaaminen tms..
- uuteen kouluun menemistä helpottaa se, jos tuntee jonkun tyyppin
- olisi hyvä käydä tutustumassa uuteen luokkaan jo ennen varsinaista aloitusta
- jos uudessa koulussa on tuttuja, se helpottaa menemistä
- kaverit ottaa mukaan
- nimetyt kaverit tutustuttaa kouluun
- toivon: enemmän kavereita, hyvä vastaanotto, kuuntelevat opet
- voi pelottaa: jos uusi ympäristö/kaupunki, isosisarukset voi auttaa, jos eksyy, miten toiset ottavat vastaan, kiusaaminen
- innostavaa: jos on ps5!, hyvä vastaanotto, kivaa tekemistä
- erilaisia opetustapoja
- oppilaiden ideoita kuunnellaan
- kavereiden saaminen pelottaa, pihalla tilaa esim. kiipeilytelineitä
- lämmin vastaanotto
- otetaan mukaan
- yhteinen tekeminen
- uudet kaverit
- pelottavaa: uudet ihmiset, miten otetaan vastaan, kiusaajat
- Toiveita: liikunnassa myös voimistelua, oikeat luokkahuoneet, ruoka parempaa (muusi tasaisemmaksi, perunoista pois mustat pilkut), yläkouluun siirtyessä kaveritoiveet

- olisi kiva aloittaa uudessa koulussa → uusia luokkalaisia → enemmän kavereita, myös vähän jännittävää
- uusi koulu on jännittävä
- kaveripenkki tms. voisi helpottaa. Kun siihen istuu, joku tulee hakemaan sinut leikkiin
- uuteen kouluun meneminen jännittävää, jos ei tunne ketään
- opettaja voisi esitellä uuden tyyppin oppilaille
- opettaja voisi tutustua uuteen oppilaaseen kahden kesken juttelemalla
- uuteen kouluun meneminen voisi olla innostavaakin
- voisi olla hyvä, jos koulua esittelisi tai kontaktia ottaisi vain pieni määrä ihmisiä, sen sijaan että koko luokka kyselee ja opastaa
- olisi hyvä, jos jollekulle oppilaalle olisi annettu tehtäväksi esitellä koulua ja kuulostella uuden oppilaan tuntemuksia → koko luokalla silti velvollisuus olla kivoja!

Alakouluja koskevan palveluverkkoselvityksen periaatteet ja tavoitteet

Hyvinvoivien ihmisten yhteisöllinen kaupunki

- Palveluverkon suunnittelussa huomioidaan lasten ja nuorten tuen tarpeet, tilat ja tarvittavat resurssit.
- Palveluverkossa huomioidaan lapsen ja nuoren polku esiopetuksen kautta perusopetuksen päättämiseen asti sekä siihen kuuluvat siirtymävaiheet.
- Koulujen tulisi olla saavutettavissa mahdollisimman monelle kävellen ja pyöräillen ja joukkoliikenneyhteyksien tulisi olla toimivia.
- Palveluverkon suunnittelussa huomioidaan yhteisöllisyys ja koulujen monimuotoisuus.
- Koulu yhteisöt osallistetaan palveluverkkoselvityksen laatimiseen.

Taloudellisesti ja ekologisesti kestävä kaupunki

- Palveluverkon suunnittelu perustuu ajantasaiseen tietoon ikäluokkien alueellisesta kehityksestä.
- Palveluverkko suunnitellaan ennakoitun oppilasmäärän mukaan alueittain huomioiden usean vuosiluokan aikajänne.
- Oppilasmäärän laskiessa ollaan valmiita yhdistämään palveluja samoihin kiinteistöihin ja luopumaan kiinteistöistä, tavoitteena tehokas tilojen käyttö.
- Suunnittelussa kiinnitetään huomiota tilojen energiataloudellisuuteen, rakentamis-, peruskorjaus-, purku- ja käyttökustannuksiin sekä huomioidaan tonttien jatkojalostamismahdollisuudet.
- Palveluverkon suunnittelussa huomioidaan olemassa olevien tilojen sijainti ja kunto eri alueilla.

Elinvoimainen kasvun kaupunki

- Palveluverkolla tuetaan kaupungin elinvoiman edistämistä ja väestönkasvua.
- Palveluverkon suunnittelua tehdään yhteistyössä kaavoituksen kanssa ja suunnittelussa huomioidaan kaupungin kasvusuunnat.

Tavoitteena on varmistaa lasten oikeudet yhdenvertaiseen perusopetukseen sekä tukea lasten oppimista, tervettä kasvua, hyvinvointia, leikkiä ja vapaa-aikaa.